

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum bonitas quæ sumitur ex objecto, sit prima bonitas moralis in actu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

2. In actio-
nibus ma-
lis.

Secundo, In actionibus in alis. Nam actionis homicidij obiectum, est vita hominis; furti, res aliena; adulterij, coniux alterius; sacrilegij, res sacra. Hæc obiecta sunt materia disconueniens, vt actiones illæ humanæ possint in illis exerceri. Non enim vita hominis est materia conueniens, vt talis actio vitæ priuatiua absque legitimâ auctoritate circa eam fiat. Neque res aliena vt auferatur. Neque coniux alterius, vt illa voluptas ex eâ percipiatur. Sed hæc omnia conditionem habent his actionibus repugnantem, ob quam deberent omitti. Quod autem ex his obiectis hæ actiones externæ suam bonitatem vel malitiam trahant, patet; quia quod materia circa quam versantur, est excellentior, eò actus ex genere suo est melior, si materia sit conueniens; vel peior, si non sit conueniens. Vt actus Religionis ex obiecto suo sunt meliores largitione elemosynæ; quia materia est præstantior; illi enim exhibentur Deo, hæc proximo. Homicidium est peius furto; quia materia homicidij, scilicet vita hominis, est præstantior re externa.

D V B I V M II.

Virum bonitas que sumitur ex obiecto, sit prima bonitas moralis in actu?

13

Respondeo, Esse primam, atque adeo maximam.

Probatum ratione D. Thomæ suprâ allata. Confirmatur, Quia si actus consideretur sine ordine ad tale obiectum, non erit bonus vel malus moraliter; sed tantum habebit quandam bonitatem naturalem, quæ supponitur bonitati & malitiæ morali; vt docet D. Thomas in 2. d. 36. art. 5. vbi dicit, *Primam bonitatem actus esse, quam habet vt procedit ex bona virtute agentis (id est, ex bona natura) & hanc esse communem actibus bonis & malis. Secundam, quam habet ex obiecto. Tertiam, quam habet ex circumstantijs obiecto additis.* Vnde sequitur, bonitatem ex obiecto esse primam bonitatem moralem in actu.

Bonitas quæ habet actus, vt est ex bona virtute agentis, est naturalis & generalis.

14 Medina malo arguit Scotum.

Notandum, Medinam, & alios quosdam Thomistas; hæc acculare & refutare Scotum, quasi in 2. dist. 40. docuerit primam bonitatem moralem actuum sumi ex conuenientia ad suam causam efficientem, quæ est voluntas liberè operans; non autem ex ordine ad obiectum. Sed minimè id sentit Scotus. Ait enim: *Prima ratio bonitatis actus moralis, est ex conuenientia actus ad efficiens, à quo actus dicitur moralis, quia liberè elicitus, & hoc est commune actui bono & malo; neque enim actus est laudabilis aut vituperabilis, nisi sit à voluntate.* Hæc ille. Vbi clarum est, Scotum non tribuere vllam bonitatem moralem actui formaliter ex eo, quod sit à voluntate liberè operante; cum dicat id esse commune actui malo, qui nihil bonitatis moralis habet. Itaque per primam rationem bonitatis, non intelligit aliquam rationem, quæ actus sit formaliter bonus, sed quæ sit prima radix bonitatis & malitiæ in actibus humanis. Libertas enim est prima radix, cur actus sit bonus vel malus moraliter. Nam à libertate habet actus esse morale indifferens ad bonitatem & malitiam. Hæc est mens Scoti.

D V B I V M III.

Virum bonitas que sumitur ex obiecto sit specifica, an generica in actibus humanis?

Respondeo, Certum est bonitatem & malitiam quæ sumitur ex obiecto, esse specificam. 15

Ratio est; Quia omnes actus intellectus & voluntatis accipiunt suam speciem ex ordine ad obiectum, in quod tendunt; quantumvis hoc obiectum sit generale: ergo si hoc obiectum sit per se bonum vel malum, accipient ex eo bonitatem vel malitiam specificam. Consequentia patet ex dictis. Bonitas enim specifica est, quæ sequitur ex forma tribuente speciem, vel ex eo quod instar formæ se habet; vt est obiectum: similiter malitia specifica. Antecedens Probatum ex communi sententia Philosophorum & Theologorum. Confirmatur exemplis. Intellectio enim entis, veri, boni, substantiæ, accidentis, habet certam speciem infimam; tamen obiecta sunt generalissima. Similiter amor virtutis, propositum bonè viuendi, odium peccati, sunt in certâ specie infimâ, quamuis obiecta sint generalia. *Bonitas que sumitur ex obiecto, est specifica, et si obiectum sit generale, sit generalissimum.* *Ab exemplis.*

Ratio est, Quia etsi obiecta sint generalia, tamen respectus, ordo, & tendentia ad illa obiecta, quæ est in actu humano, specialis est, atque adeo singularis sicut & actus ipse. Non enim potest aliqua ratio generica existere sine specificâ; nec specifica sine indiuiduâ. Obiecta tamen ipsa possunt obijci intellectui & voluntati, secundum suas rationes genericas præcisâ à rationibus specificis & indiuiduis.

Dices, Si isti actus amor virtutis, odium peccati, &c. habeant bonitatem specificam, ad quam ergo virtutis speciem pertinent? 16

Respondet Medina, pertinere ad Iustitiam legalem, vel ad Synderesin. *Medina malo refert hos actus ad iustitiam legalem.*

Sed contra. Iustitia legalis respicit bonum commune Reipublicæ; vt docet D. Thomas 2. 2. quæst. 58. art. 6. Sed hi actus non fiunt ob bonum Reipubl. sed ob priuatum. Synderesis autem est habitus intellectus: est enim cognitio habitualis primorum principiorum moralium, vt docet D. Thomas 1. par. q. 79. art. 12. Nos autem hæc quærimus de virtute pertinente ad voluntatem.

Respondeo igitur, si isti actus eliciuntur ex affectu erga Deum, erunt actus charitatis. Si autem ex affectu honesti naturalis à recta ratione dictati, ad nullam propriè virtutem pertinent. Vt enim honestum in genere ametur, & peccatum odio habeatur, sufficit naturalis inclinatio voluntatis ad bonum honestum; vt expressè docet D. Tho. infrâ, quæst. 56. art. 6. vbi ait, *Voluntatem non egere virtute ad bonum rationis voluntati proportionatum: hoc tamen intellige de bono rationis considerato in genere: sic enim præscindit ab omnibus difficultatibus quæ occurrunt in executione.* Nam ad bonum rationis applicatum propriè materiæ, voluntas eget virtute; omnis enim difficultas in virtutibus moralibus prouenit ex materia.

Hic